

ADMINISTRATĪVĀ RAJONA TIESA RĪGAS TIESU NAMS

S P R I E D U M
LATVIJAS TAUTAS VĀRDĀ

Rīgā 2022. gada 9. maijā

Administratīvā rajona tiesa šādā sastāvā:
tiesnese L. Hāzenfūse

rakstveida procesā izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz /pers. D/ (*pers. D*) pieteikumu par labvēlīgāka administratīvā akta izdošanu, ar kuru pieteicējam tīktu piešķirts bēgļa statuss Latvijas Republikā.

Aprakstošā daļa

[1] Pieteicējs /pers. D/, Afganistānas Islāma Republikas (turpmāk – Afganistāna) pilsonis, 2021. gada 10. augustā ieceļoja Latvijas Republikā no Baltkrievijas Republikas, nelikumīgi šķērsojot robežu septiņu personu grupā, un vērsās Valsts robežsardzes Daugavpils pārvaldē ar iesniegumu par bēgļa vai alternatīvā statusa piešķiršanu. Savā iesniegumā, sākotnējās aptaujas anketā un personiskajā intervijā pieteicējs norādīja turpmāk minētos apsvērumus bēgļa vai alternatīvā statusa piešķiršanai.

[1.1] Pieteicēja dzīvību un veselību Afganistānā apdraud *Taliban*. Pieteicēja dzīves vietu Afganistānā, Nangarharas provincē Surkhrodas apgabalā, kontrolē *Taliban*. Pieteicēja brālis informēja Afganistānas armiju par *Taliban* ierašanos, kā rezultātā ciematā notika sadursmes starp Afganistānas policiju, armiju un *Taliban* kaujiniekiem. Pēc dažām dienām naktf *Taliban* ieradās pieteicēja ģimenes mājās un nolauņīja viņa brāli. Pieteicēja tēvs, baidoties, ka *Taliban* varētu nolauņīt arī pieteicēju, noorganizēja pieteicēja izceļošanu no Afganistānas.

[1.2] Izceļojot no Afganistānas, pieteicēja galamērķis bija Francija, kur jau vairākus gadus dzīvo pieteicēja vecākais brālis.

[1.3] Sākotnējā intervijā pieteicējs norādīja, ka ir dzimis 2005. gada 1. janvārī. Tomēr, atbilstoši Valsts tiesu medicīnas centra 2021. gada 9. decembra atzinumā iekļautiem secinājumiem, pieteicējs ir pilngadīgs un atbilst 18 līdz 23 gadu vecumam.

[2] Ar Pilsonības un migrāciju lietu pārvaldes (turpmāk – pārvalde) 2022. gada 7. februāra lēmumu Nr. 100/PLN/2022 pieteicējam atteikts piešķirt bēgļa statusu, bet nolēmts piešķirt alternatīvo statusu Latvijas Republikā, izsniegt ceļošanas dokumentu un termiņuzturēšanās atļauju uz vienu gadu. Lēmums pamatots ar turpmāk minētiem argumentiem.

[2.1] Pieteicēja sniegtā informācija kopumā atbilst publiski pieejamai informācijai par situāciju Nangarharas provincē. Savukārt pieteicēja norādītie individuālie apstākļi bēgļa statusa iegūšanai satur pretrunas un kopumā ir vērtējami kritiski. Turklāt pieteicējs atzina, ka personīgi nav saskāries ar draudiem no *Taliban* puses, un kopumā viņa ģimene ir drošībā, jo kopš brāļa nolauņšanas *Taliban* ar ģimeni nav sazinājušies.

[2.2] Situācija, kurā pieteicējs atradies pirms izceļošanas no Afganistānas, kā arī laiks, kad pieteicējs izceļoja no valsts, neliecina par individuālo apdraudējumu Afganistānā saistībā ar *Taliban* ietekmes pieaugumu. Pieteicēja izceļošana drīzāk bija saistīta ar vispārējās drošības situācijas pasliktināšanos.

[2.3] Pieteicējs Afganistānā nav bijis valsts iestāžu vai valsts drošības iestāžu darbinieks, kā arī no pieejamās informācijas nav secināms, ka viņš personīgi būtu vērsies pret *Taliban* pēc tam, kad tika nolauņts viņa brālis. Tādējādi nav pamata uzskatīt, ka pieteicējs varēja vai varētu saskāties ar vajāšanu Afganistānā saistībā ar piederību noteiktai sociālai grupai.

[2.4] Izvērtējot pieteicēja individuālos apstākļus un izcelsmes valsts informāciju par vispārējās drošības situācijas pasliktināšanos, vardarbības pieaugumu pret civiliedzīvotājiem un humānās krīzes saasināšanos, ir pamats piešķirt pieteicējam alternatīvo statusu.

[3] Nepiekrītot pārvaldes lēmumam, pieteicējs vērsās ar pieteikumu Administratīvajā rajona tiesā, apsvērumus nenorādot. Pārvalde paskaidrojumā par pieteikumu lūdza to neatzīt, pamatojoties uz pārsūdzētajā lēmumā norādīto argumentāciju.

[4] Saskaņā ar Patvēruma likuma 49. panta otro daļu tiesa lietu izskatīja rakstveida procesā, jo atzina lietas materiālos esošos pierādījumus par pietiekamiem lietas izskatīšanai rakstveida procesā.

Atbilstoši tiesību normā noteiktajam, tika nodrošināta procesa dalībnieku procesuālo tiesību ievērošana, un procesa dalībnieki savlaicīgi tika informēti par lietas izskatīšanu, nosakot termiņu papildu paskaidrojumu, pierādījumu, cita rakstura iesniegumu vai lūgumu iesniegšanai (*lietas 83.lapa*).

Motīvu daļa

[5] Tiesa, pārbaudījusi pieteikumu, pārvaldes paskaidrojumus, lietas apstākļus un lietā esošos pierādījumus, atzīst, ka pieteikums nav pamatots un ir noraidāms.

[6] Tiesa konstatē, ka lietā nepastāv strīds par to, ka pieteicējs ir trešās valsts – Afganistānas – pilsonis, kurš atrodas ārpus valsts, kuras valstspiederīgais viņš ir. Tāpat lietā nepastāv strīds par pieteicēja identitāti.

Strīds pastāv par to, vai ir pamats pieteicējam piešķirt bēgļa statusu.

[7] Patvēruma likuma 37. panta pirmā daļa noteic, ka uz bēgļa statusu var pretendēt trešās valsts valstspiederīgais, kas, pamatoti baidoties no vajāšanas sakarā ar viņa rasi, reliģiju, tautību, piederību pie noteiktas sociālās grupas vai viņa politiskajiem uzskatiem, atrodas ārpus valsts, kuras valstspiederīgais viņš ir, un nespēj vai šādu baļu dēļ nevēlas pieņemt savas valstspiederības valsts aizsardzību, vai bezvalstnieks, kurš, būdams ārpus savas agrākās pastāvīgās dzīvesvietas valsts, tādu pašu iemeslu dēļ nespēj vai nevēlas tajā atgriezties un uz kuru neattiecas šā likuma 45. panta nosacījumi.

Patvēruma likuma 38. panta pirmā daļa paredz, ka par vajāšanu atzīstamas darbības, kas sava rakstura vai biežuma dēļ ir pietiekami smagas, lai radītu smagu cilvēka pamattiesību pārkāpumu, kā arī vairākas darbības, arī cilvēktiesību pārkāpumu kopums, kas ir pietiekami smags, lai ietekmētu individu šā panta pirmās daļas 1. punktā minētajam veidam līdzīgā veidā.

Lai atzītu, ka personai ir tiesības uz bēgļa statusu, nepietiek, ka persona apgalvo, ka viņa baidās no vajāšanas. Šādām bailēm ir jābūt pamatotām. Novērtējot, vai bailes ir objektīvi pamatotas, ir jāanalizē situācija valstī, no kuras persona bēg, kā arī jāvērtē pieteicēja sniegto paskaidrojumu ticamība (*sk. UN High Commissioner for Refugees, Advisory Opinion by UNHCR on the Interpretation of the Refugee Definition, 23 December 2004, http://www.unhcr.org/refworld/docid/4551c0374.html*).

[8] Iepazīstoties ar patvēruma lietas materiāliem, t.sk. pieteikumu tiesai (*lietas 6.lapa*), sākotnējo iesniegumu (*lietas 51.lapa*), aptaujas anketu (*lietas 54.–65.lapa*), personisko interviju (*lietas 32.–35.lapa*) un pārējiem lietā esošajiem dokumentiem, tiesa secina, ka pieteicējs dažādās patvēruma lietas izskatīšanas stadijās konsekventi apgalvoja, ka viņa dzīvību Afganistānā apdraud *Taliban* grupējums. Pārvalde pārsūdzētajā lēmumā ir analizējusi vajāšanas saistību ar pieteicēja piederību noteiktai sociālajai grupai – personas, kuru ģimenes locekļus ir nolauņījuši *Taliban*.

Tiesa norāda, ka patvēruma tiesību kontekstā, pirms konstatējot kādas konkrētas sociālās grupas pastāvēšanu, vispārims būtu jākonstatē tās atbilstība noteiktiem kritērijiem. Saskaņā ar Patvēruma likuma 39. panta pirmās daļas 4. punktu noteiktas sociālās grupas dalībniekiem ir kopējas iedzīmtas pazīmes vai kopēja izcelsme, ko nevar mainīt, vai viņiem ir kopējas

pažīmes vai pārliecība, kas personas identitātei vai apziņai ir tik svarīga, ka personu nevar spiest no tās atteikties, un minētajai grupai attiecīgajā valstī ir īpatna identitāte, kuru apkārtējā sabiedrība uzver kā atšķirīgu.

Ievērojot minēto, pirms analizēt patvēruma meklētāja iespējamo piederību kādai sociālajai grupai, vispirms ir jākonstatē, ka šāda sociālā grupa izcelsmes valsts sabiedrībā patiešām pastāv. Tādējādi tālāk tiesa izvērtēs, vai atbilstoši pieejamajai informācijai ir pamats konstatēt pārsūdzētajā lēmumā norādītās vajāšanai pakļautas sociālās grupas – personas, kuru ģimenes locekļus ir nolaupijuši *Taliban* – pastāvēšanu.

[9] Saskaņā ar Patvēruma likuma 32. panta pirmo daļu patvēruma lietā jāizmanto precīza un aktualizēta informācija no dažādiem avotiem, piemēram, no Eiropas Patvēruma atbalsta biroja (šobrīd – Eiropas Savienības patvēruma aģentūra) un Apvienoto Nāciju Organizācijas Augstā komisāra bēgļu lietās, un attiecīgām starptautiskām cilvēktiesību organizācijām, par vispārējo situāciju patvēruma meklētāja izcelsmes valstī un, ja nepieciešams, valstīs, caur kurām tas devies.

Iepazīstoties ar minētajos informācijas avotos pieejamo informāciju, tiesa konstatē, ka politiskā situācija un konflikta dinamika Afganistānā radikāli mainījās pēc tam, kad ASV atsauca savus spēkus un 2021. gada augusta vidū sabruka Afganistānas bijusī valdība, kā rezultātā talibi pārņēma varu un atjaunoja Afganistānas Islāma Emirātu (*Islamic Emirate of Afghanistan*). Kaut arī 2021. gada 17. augustā talibi paziņoja par vispārēju amnestiju visiem iepriekšējās valdības darbiniekiem, turpmākie notikumi liecināja par vērsanos pret tiem, par kuriem bija aizdomas par saistību ar iepriekšējo administrāciju vai ASV vadītiem spēkiem. Tiek ziņots par arestiem, pamatojoties uz jebkādu saistību ar bijušajiem drošības spēkiem, ģimenes locekļu nopratnāšanu vai piekaušanu no *Taliban* puses, meklējot bijušos ierēdņus (sk. *EASO. Afghanistan, Country focus, January 2022, 8.,14.,45.–48.lapa, pieejams: https://coi.europa.eu/administration/easo/PLib/2022_01_EASO_COI_Report_Afghanistan_Country_focus.pdf, šis un turpmāk minētie tīmekļi pieejamie informācijas avoti aplūkoti lietas izskatīšanas dienā 2022 gada 2. maijā*).

Pārsūdzētajā lēmumā pārvalde atsaucās uz situāciju Afganistānas Nangarhāras provincē, akcentējot, ka pēdējo divu gadu laikā Afganistānas valdības un *Taliban* spēki aktīvi cīnījās par ietekmi Nangarhāras provincē. Piemēram, 2020. gada martā Afganistānas valdība pilnībā kontrolēja desmit Nangarhāras provinces apgabalus, toties *Taliban* kontrolē bija lielākā daļa no četriem apgabaliem, tai skaitā Surkhrodas apgabals, kurā dzīvoja pieteicējs. No 2020. gada 1. februāra līdz 2021. gada 31. maijam Surkhrodas apgabalā tika reģistrēti 50 bruņoti konflikti. *Taliban* uzbrukumī Surkhrodas apgabalā tika vērsti pret bijušajām militārpersonām un to ģimenes locekļiem, kā arī drošības spēkiem (sk. *OFFICE OF THE COMMISSIONER GENERAL FOR REFUGEES AND STATELESS PERSONS: AFGHANISTAN. Security situation in Jalalabad, Behsud and Surkhrod districts (Nangarhar province) 29 June 2021, 34.-35.lpp., pieejams: https://www.cgvs.be/sites/default/files/rapporten/coi_focus_afghanistan_security_situation_in_jalalabad_behsud_and_surkhrod_districts_nangarhar_province_20210629.pdf*).

Kopumā izcelsmes valsts informācija liecina, ka *Taliban* grupējums izsaka draudus tām personām, kuras nepakļaujas un tāpēc vien var kļūt par *Taliban* vajāšanas mērķi. Mērķa grupas parasti ir personas, kas atbalstījušas Afganistānas valdību, piemēram, valdības pārstāvjus, Afganistānas drošības iestāžu darbinieki, nevalstisko organizāciju darbinieki, personas, kas ir strādājušas par tulkus vai apsargiem sabiedroto spēkos, spiegi vai personas, kas tiek uzskatītas par spiegiem un var apdraudēt *Taliban* grupējuma darbību provincēs. Gadījumos, kad *Taliban* grupējums draud civiliedzīvotājiem, šie draudi ir vērsti pret konkrētām personām, ko veic vietējie *Taliban* grupējuma vadītāji, ar mērķi iegūt papildus līdzekļus. Visaktuālākā informācija liecina, ka arī pēc 2021. gada 15. augusta personu loks, par ko interesējas *Taliban*, ir palicis nemainīgs, proti, tās ir personas, kas atbalstījušas Afganistānas valdību, nozīmīgi valdības pārstāvjus, Afganistānas drošības iestāžu darbinieki, nevalstisko organizāciju darbinieki, personas, kas ir strādājušas par tulkus vai apsargiem sabiedroto spēkos (sk. *COI Report: Afghanistan–Afghanistan, Anti-Government Elements (AGEs), 2.6.sadaļa Targeted Individuals, August 2020, pieejams: https://www.easo.europa.eu/information-analysis/country-origin-information/country-reports, kā arī EASO. Afghanistan, Country focus, January 2022, 8.,14.,45.–48.lapa*).

Ievērojot minēto, tiesa konstatē, ka ne pārsūdzētajā lēmumā pieminētie informācijas avoti, ne arī tiesas papildus apskatītie Eiropas Savienības patvēruma aģentūras publicētie pārskati neliecina par to, ka Afganistānas kontekstā būtu pamats konstatēt sociālo grupu – personas, kuru ģimenes locekļus ir nolaupijuši *Taliban*. Vienlaikus tiesa konstatē, ka atbilstoši Eiropas Savienības patvēruma aģentūras nostājai, potenciāli *Taliban* vajāšanai pakļauto grupu ir jādefinē plašāk: personas, kurām ir saistība ar bijušo Afganistānas valdību un atsevišķos gadījumos arī viņu ģimenes locekļi (sk. *Country Guidance Afghanistan, April 2022, 2.1.sadaļa: Persons affiliated with the former Afghan government, pieejams: https://euaa.europa.eu/country-guidance-afghanistan-2022/21-persons-affiliated-former-afghan-government*).

[10] Tālāk tiesa izvērtēs pieteicēja izklāstītos apstākļus, lai izvērtētu, vai ir pamats secināt, ka pret pieteicēju no *Taliban* puses bija vai varētu tikt vērstas darbības, kas uzskatāmas par vajāšanu Patvēruma likuma izpratnē. Veicot individuālo novērtējumu par to, vai pieteicējam ir pietiekami liela iespēja saskarties ar vajāšanu, būtu jāņem vērā iepriekš notikušās vajāšanas epizodes un turpmākas vajāšanas draudi. Minētais jo īpaši ir attiecināms uz personām, kuras ir uzskatāmas par talibi prioritāru mērķi, tostarp personām, kas ieņēma vadošos amatus militārajā, policijas un izmeklēšanas vienībās.

Pieteicējs personiskajā intervijā (*lietas 33.–35.lapa*) norādīja, ka *Taliban* klātbūtnē viņa dzīvesvieta bija jūtama visu laiku, bet pirms aptuveni 8 mēnešiem *Taliban* sāka nākt uz pieteicēja ģimenes mājām, pieprasot ēdienu. Pieteicējs apgalvoja, ka viņa brālis informēja Afganistānas armiju par *Taliban* klātbūtni viņu ciematā. Pēc bruņotām sadursmēm starp *Taliban* un Afganistānas varas iestādēm pieteicēja brālis tika nolaupts, bet pārējie pieteicēja ģimenes locekļi – pieteicēja vecāki un jaunākā māsa – pārcēlās uz dzīvi Nangarhāras pilsētā. Arī pieteicējs uz dažām dienām bija apmeties pie mātes tēva Nangarhāras pilsētā un tad izceļoja no Afganistānas. Personiskajā intervijā pieteicējs atzina, ka pašam pieteicējam personīgi *Taliban* neesot draudējuši. Tāpat pieteicējs apstiprināja, ka viņa Afganistānā palikuši ģimene ir drošībā, pieteicējs norādīja, ka arī nolauptā brāļa ģimene ir drošībā un dzīvo Kabulas pilsētā (*lietas 35.lapa*).

Izvērtējot pieteicēja dažādās patvēruma lietas izskatīšanas stadijās sniegto informāciju, tiesa secina, ka viņa norādītie apstākļi neliecina par viņa piederību kādai no Afganistānā vajāšanai pakļautajām grupām, tajā skaitā arī ar valdību saistītām personām. Tiesai nav pamata konstatēt pieteicēja saistību ar bijušo Afganistānas valdību vai Afganistānas varas iestādēm, kā dēļ viņš būtu pakļauts vajāšanas draudiem no *Taliban* puses. Tāpat pieteicējs apstiprināja, ka viņa Afganistānā palikušie ģimenes locekļi un pat nolauptā brāļa ģimene ir drošībā. Līdz ar to tiesa secina, ka pieteicēja brāļa nolaušana ir uzskatāma par atsevišķu incidentu, kurš neietekmēja pārējo pieteicēja ģimenes locekļu drošību un nepadarīja viņus par *Taliban* vajāšanas mērķi.

Ievērojot minēto, tiesas ieskatā pārvalde pārsūdzētajā lēmumā pamatoti secināja, ka pieteicējs savu izcelsmes valsti ir atstājis nevis baidoties no *Taliban* tieši individuāli pret pieteicēju vērstās vajāšanas, bet drīzāk saistībā ar vispārējo drošības situācijas pasliktināšanos, pieaugot *Taliban* ietekmei Afganistānā.

[11] Apkopojot iepriekš analizēto, izskatāmajā gadījumā tiesa nevar konstatēt pieteicēja individuālo apstākļu atbilstību Patvēruma likuma 37. pantā noteiktiem bēgļa statusa piešķiršanas kritērijiem. Proti, tiesai nav pamata konstatēt, ka pieteicējs Afganistānā piedzīvoja vajāšanu Patvēruma likuma izpratnē. Tāpat tiesai nav pamata konstatēt pieteicēja piederību kādai no Afganistānā vajāšanai pakļautajām grupām. Līdz ar to pieteicēja pieteikums par bēgļa statusa piešķiršanu ir noraidāms.

[12] Papildus tiesa norāda, ka pieteicējam ar pārsūdzēto lēmumu tika piešķirts alternatīvais statuss. Līdz ar to pieteicējs var turpināt uzturēties Latvijas Republikā, saņemot ceļošanas dokumentu un termiņuzturēšanas atļauju pārsūdzētajā lēmumā norādītajā kārtībā.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 249. – 251. pantu un Patvēruma likuma 49. panta sesto daļu, Administratīvā rajona tiesa

nosprida

noraidīt /pers. D/ (*pers. D*) pieteikumu par labvēlīgāka administratīvā akta izdošanu.
Spridums ir galīgs un nav pārsūdzams.

Tiesnese

L. Hāzenfuse